

SANNA VARIS

PROVATI

Mielenkutojan 1. kirja

Sanna Varis

Provati, Mielenkutojan 1. kirja

Sanna Varis

Provati

Mielenkutojan 1. kirja

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Sanna Varis

Kannen suunnittelu: Ginka's Design

Sisuksen taitto: Sanna Varis

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Valmistaja: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8855-4

*Niille seikkailuille ja ystäville Pohjoisessa Maassa, joita ilman minusta ei koskaan
olisi tullut tarinankertojaa.*

PROLOGI

Jäätävä sade hakkasi vaahtopäiden tummaksi nuolemaa puuta. Vanhat, sotien jäljiltä kunnostettavat laivat huojuivat raskaiden köönsien päässä kuin aaveet. Repaleiset purjeet tempoivat tuulessa ja mustat, tervatut kyljet velloivat vaarallisen lähellä laituria. Suurimpana laivoista kohosi Peura, jaarlin lippulaiva, jonka valtava kokkapiikki osoitti valppaana myrskyävälle merelle. Kaksitoista vuotta, eikä se vielääkään luottanut rauhan kestävän. Kenties se oli haistanut tummat pilvet horisontissa ja muiden tuudittautuessa rauhaan ja auvoon se oli jäänyt hiljaa odottamaan.

Peuran varjon alla värjötteli pieni hahmo. Kirkkaan vihreät silmät oli naulittu kaukana piirtyvään aallonmurtajaan, jota vasten korkeimmat aallot hakkasivat. Se seiso i mantereen ja meren välissä ja kesti voimakkaimmat vaahtopäät aivan kuten sen takana kohoava synkkä Bakor oli suojannut sisämaan vilja-aittaa kapinallisilta.

Kuin aallonmurtaja, myös Bakor kesti.

Odottaja kävi malttamattomaksi. Hän pälyyli ympärilleen ja kiskoi viittaansa tiukemmin suojaksi navakalta tuulelta. Laiturin natinan ja meren kohinan läpi hän erotti pian lähestyvät askeleet. Mies kääntyi ja

tähysi sateen läpi. Laiturin päästä satama levisi läpituonkemattoman mustana koko kaupungin itäisen muurin levyisenä. Kuka tahansa olisi hukkunut sen varjoihin, varjojen ammattilaisesta puhumattakaan.

Himmeä valo syttyi muutaman sylen päähän. Odottaja huokaisi helpotuksesta ja kiirehti valon luo kuin liekkiä tavoitteleva yöperhonen. Hän syleili saapunutta ja kasvoilta saattoi lukea paitsi kiireen, myös helpotuksen.

”Pelkäsin, että jotain on tapahtunut. Onko kaikki kunnossa?”

”Ei”, vasta saapunut totesi ja mulkoili taakseen. ”Meillä ei ole paljoo aikaa. Hän on alkanut käydä epäluuloiseksi. Meidän on kiirehdittävä.”

”Laiva lähtee vasta keväällä”, vihreäsilmainen vastusteli. ”Meidän on pakko jaksaa vielä yksi talvi.”

”Pelkään, ettei se ole mahdollista.”

”Jos jäämme kiinni nyt, kymmenen vuoden työ valuu hukkaan kuin hiekka nyrkistä! Olemme nähneet liiaksi vaivaa, maksaneet liiaksi henkiä. Me emme saa epäonnistua. Heidän vuokseen, jotka menettivät henkensä ja heidän vuokseen, joiden on vielä kuoltava.”

Saapuneen vanhoilla kasvoilla värisi ahdistus. Se oli verhonnut ne kuin huntu. Kaksikko pysyi tovin hiljaa, kumpikin yhtä synkissä aatoksissa, ennen kuin vihreäsilmainen vaihtoi puheenaihetta. ”Toitko sinä sen?”

Saapunut veti syrjään viittansa helmaa ja paljasti sylissään piilottelemansa esineen. Vihreäsilmainen ojensi kätensä ja hänen sormensa tapasivat kiiltävää hopeaa. Varovasti hän veti esille koko riipuksen.

”Mielenkutoja”, saapunut lausui hiljaa ja kurotti nappaamaan riipuksen nopeasti takaisin viittansa suojiin. Vihreäsilmainen havahtui ja puristi ojennetun kätensä nyrkkiin: ”Se on vahva!”

”Se on pidettävä suojassa. Jos sinun on pakko, käytä sitä, mutta vain äärimmäisessä hätässä.”

”Minä? Minä en ole koskaan...”

”Sinulla ei ole nyt vaihtoehtoja. Jos aiomme selvitä kevääseen, emme voi luottaa enää pelkkään onneen.”

Vastentahtoisesti vihreäsilmainen ojensi taas kätensä. Riipus vaihtoi nopeasti omistajaa ja katosi mustan kankaan kätköihin. Toinen käsi jäi puristamaan sitä lähes pakonomaisesti, aivan kuin siitä olisi riippunut koko heidän tulevaisuutensa.

”Minun on palattava takaisin”, saapunut kuiskasi ja laski kätensä hetkeksi vihreäsilmaisen olalle: ”Minä otan sinuun yhteyttä heti, kun voin.”

”Ole varovainen.”

”Älä huolehdi minusta. Olen väistellyt hänen veitsiään siitä asti, kun hän anasti vääryydellä ja viekkaudella paikkansa. Jos minun on syötävä hänen kädestään vielä hetken, olkoon niin.”

Vihreäsilmainen nyökkäsi ja perääntyi. Saapunut sulki varkaanlyhtynsä luukut ja katosi saman tien näkyvistä. Pian oli toinenkin hahmo kadonnut ja Peura huojui taas yksin. Hiljaa. Odottaen.

Ensimmäinen kivi oli lähtenyt vierimään. Se oli pieni, mutta se liikkui. Ja jos yksi liikkui, liikkuisi pian moni muukin.

- E N S I M M Ä I N E N L U K U -

”Minun on uskomattoman vaikea nähdä viisautta tämän takana.”

Askeleiden kaiku kimpoili käytävillä, poukkoillen maalatusta seinästä toiseen. Keväiset puut, linnut ja kukkaset loivat räikeän kontrastin korkealla kattoikkunoiden yläpuolella vellovalle tummalle syystaivaalle. Melko synkiksi olisi voinut luonnehtia niitä siroja, nuoria kasvojakin, jotka mulkoilivat tappavasti eteensä kuin juuri tämä käytävä olisi syypää kaikkiin hänen ongelmiinsa.

”Minä en sitä ehdottanut”, nuoren kisällin rinnalla kulkeva vanhempi herra totesi. ”Mutta kuninkaan provatilla on syynsä. Harvassa ovat ne kerrat, kun hänen päätöksensä ovat johdattaneet meidät harhaan.”

Nuori kisälli ei vastannut mitään. Hänen lupaavasti alkanut päivänsä oli litistynyt kasaan kuin puhkaistu sianrakko markkinoilla. Vielä aamulla hän oli syleillyt tätä mahdollisuutena näyttää taitonsa. Nyt hän tiesi, että se tulisi olemaan hänen uransa päätös. Hän menettäisi kunniansa ja Provatin luottamuksen. Vähintään. Pahimmassa tapauksessa hän menettäisi henkensäkin.

”Sinun taitosi tasapainottaa hänen kyvyttömyyttään.”

”Enpä usko. Hänellä on tapana kiskoa kaikki muutkin samalle alhaiselle tasolle kanssaan. Hän on kuin ankkuri. Itse asiassa, siihen hommaan hänet olisi hyvä laittaakin.”

Naurunremakka katkesi, kun kaksikko oli törmätä kulman takaa eteen pelmahtavaan nuorukaiseen. Yhden ohikiitävän hetken ajan kolmikko tuijotti pöllämystyneenä toisiaan, kunnes synkkä kisälli saavutti jonkinlaisen uuden tason synkkyudessaan.

”Thego.”

”Morek”, kulman takaa ilmestynyt hymyili ja vilkaisi vanhempaa miestä. Tälle ei hymyä herunut, mutta asema pakotti tervehtimään. ”Mestari.”

”Minä jätän teidät keskustelemaan tulevasta”, Mestari vastasi ja nyökkäsi teennäisen selvästi vain Morekin suuntaan. ”Onnea.”

”Kiitos pirusti”, Thego mutisi vanhemman miehen askelten kaikottua. ”Huomasitko? Hän jätti minut tahallaan huomiotta.”

”Minäkin tekisin niin, ellet seisoi edessäni. Väisty.”

”Koska me olemme lähdössä?”

”Yritän ilmaista itseni painokkaammin; SIIRRY.”

Thego väistyi hänen tieltään ja lähti kävelemään hänen rinnallaan. Niin isokokoiseksi miehen aluksi hän sovitti askelensa suorastaan kadehdittavasti pienemmän Morekin askeleisiin. Morekia moinen hetkellinen ketteryys ei kuitenkaan hämännyt; tositilanteen sattuessa Thego varmasti kompastuisi omiin jalkoihinsa. Hän olisi ollut siitä vain ja ainoastaan tyytyväinen, ellei kohtalo olisi juuri sitonut Morekin elämänlankaa solmuun hänen typerän isoveljensä langan kanssa.

Provatin huone sijaitsi ihan Bakorin keskustassa. Sen koreilla käytävillä vaelteli päiväsaikaan lukuisia tärkeän näköisiä ihmisiä kääröt käsissään, Provatin valtuuttamia kaartilaisia paraatihaarniskoissaan sekä rikkaita kaupunkilaisia ja pikkuaatelia, jotka tulivat lukemaan Provatin laajaan kirjastoon. Huoneissa kaikui pergamenttien kahina ja salien kirjahyllyt kohosivat kattoon asti. Tuhansilla kynttilöillä valaistun vastaanottohallin päässä kohosivat raskaat mahonkiovet. Niiden pintaan oli kaiverrettu kuvia siitä, kuinka kuningas Thaden Periksiantamaton yhdisti sotaisat kaupunkivaltiot kuningaskunnaksi ja ajoi valtakuntaa piinanneet raakalaismaiset barbaarit vuorille. Näiden kuvien alle oli sijoitettu muutama vähän uudempi kuva pimeistä nälän ja tautien vuosista.

Kaikki oli väkerretty niin taiten, ettei kuvista tihkuva propaganda edes häirinnyt. Tai mistä Morek sen tiesi, kasvoiko ”raakalaismaisilla barbaareilla” oikeasti sarvia ja suomuja, mutta hän epäili moista vahvasti.

Kaksikon päästyä pariovien luokse edessä seisovat vartijat kopauttivat keihäillään lattiaa. Kumpikin nuori veti mustan, kirjailun liivinsä kaulusta alas sen verran, että kaulalle kiedottu yksinkertainen

koru näkyi. Se oli mustaa nahkaa ja siihen oli kiinnitetty hopeinen torahammasta muistuttava riipus.

Koska kisällien kasvot olivat tutut, tummiin viittoihin pukeutuneet vartiomiehet päästivät heidät ohitse. Toinen avasi ovea sen verran, että kaksikko pääsi luikahtamaan sisään. Ennen kuin utelioiden katseet tavoittivat, mitä pariovien takana odotti, suljettiin ne vilkkaasti.

Kovinkaan paljoa sitä nyt ei menettänyt, vaikkei ovien taakse nähnytään. Siellä odotti taas yksi korein kuvin koristeltu huone, tismalleen samanlainen kuin monet muutkin tässä rakennuksessa. Kirjahyllyissä rinnatusten lepäsi muutama tavallista harvinaisempi kirja.

”Miksi Provati haluaa meidän toimivan yhdessä?”

”Sen kun tietäisin”, Morek vastasi ja väläytti veljensä puoleen niin ilottoman hymyn kuin vain osasi. Hän yritti sisällyttää siihen yhteen suupielien venyttämiseen kaiken sen negatiivisen, jota tunsi, mutta huomasi moisen pian mahdottomaksi. Ihan kuin olisi survonut kiloa hiekkaa viinipikariin. Ei se vain voinut mitenkään kaikki mahtua.

Morek liu'utti kättään pitkin kirjahyllyyn sullottujen kirjojen selkiä. Viimeisen kirjan kohdalla kirjahylly narahti. Alhaalle sijoitettu pieni laatikko ponnahti raolleen. Thego kumartui avaamaan sen ja kaivoi kaulaltaan korunsa. Hän työnsi hopeisen hammasriipuksensa laatikon pohjalle kiinnitetyn koristekiven keskelle porattuun aukkoon ja väänteli tottuneesti kiveä puolelta toiselle.

Hylly narahti uudelleen. Thego palautti korun kaulalleen, sulki laatikon ja työnsi hyllyn syrjään. Morek pujahti hänen edellään alas vievään portaikkoon. Kun Thegokin oli ehtinyt sisälle, hylly siirtyi hiljaksiin takaisin paikalleen.

Koreus oli vaihtunut kivisiin seiniin ja kynttilöiden loiste harvakseltaan palaviin lyhtyihin. Ilma haisi ummehtuneelle. Pehmeäpohjaisista nahkakengistä ei kuulunut askeltakaan kaksikon kiirehtiessä portaat alas. Käytävä jatkui suorana ja himmeästi valaistuna, kunnes edessä oli jälleen ovi. Tällä kertaa Morek kaivoi

korunsa esille ja asetti hopeahampaan oven keskellä ammottavaan reikään. Kaksi kierrosta myötöpäivään, puolikas takaisin.

Oven takana odottava pikkuruinen huone olisi ollut karvas pettymys valtakunnan jokaiselle trubaduurille. Laulujen ja tarinoiden korkeat kupolikatot ja synkät, mustat seinät verenpunaisine mosaiikkiikkunoineen olivat kaukana muualla. Luultavasti yhtä kaukana kuin lohikäärmeet ja muut tarujen pedot.

Tässä se kaikessa yksinkertaisessa koruttomassa karuudessaan nyt oli. Bakorin Provatin keskus. Yksi huone, jossa oli pitkä, tyhjä pöytä ja pöydän yllä roikkuva piskuinen tulimalja. Morek seisahtui pöydän eteen ja nyökkäsi tervehdyksen varjoihin. Näissä piireissä varjot harvemmin olivat tyhjiä, eivätkä ne olleet sitä tälläkään kertaa. Jahka silmä tottui pimeään, Morek erotti varjoissa kaksi suunnilleen ikäistään. Naispuoliselle hän olisi voinut jopa hymyillä, mutta nuoren miehen kohdalle hän toivoi vilpittömästi esimerkiksi spontaania palamaan syttymistä.

”Vuden. Vastenmielinen yllätys.”

”Kippas kappas”, Vuden sanoi ja astui pieneen valopiiriin Morekin seuraksi. Hän oli suunnilleen saman mittainen, suunnilleen saman ikäinen ja hänenkin mustat hiuksensa oli kammattu siististi taakse. Edustava ja petollinen näky. Kuin sellainen korea myrkkykäärme, joka näytti kauniilta, mutta jolta pitäisi vain nopeasti katkaista kaula ennen kuin se pääsisi pistämään.

”Morek itse. Toit näemmä vajaaälyisen varjosi mukanas”, Vuden huomautti ja hymyili leveästi Thegon suuntaan. ”Hyvä niin. Ehkä hän tappaa sinutkin kömpelyydellään.”

”Silloin en näkisi sinua enää. Niinpä toivon sitä.”

”Minä olen toivonut sitä monta vuotta. Ikävä kyllä tunnut pysyvän maisemissa kuin sitkas tahra.”

”Ehkä sinun kannattaisi siis vaihtaa maisemaa? Olen kuullut, että etelämpänä on paljon pieniä satamakaupunkeja, joiden saastaisiin merimieskapakoihin kaltaisesi sopisivat oikein hyvin.”

”Tai ehkä sinä voisit mennä sinne? Voisit saman tien pestautua miehistöön ja purjehtia uuteen maailmaan meren taakse. Ajattelin sinua lämmöllä.”

Thego nykäisi häntä hihasta. Morek, joka oli mielessään jo valmistautunut vastaamaan Vudenin tokaisuun, kääntyi ärtyneenä katsomaan. Yksinkertainen veliparka oli kuitenkin tällä kertaa oikeassa; huoneessa ei ollut enää pelkästään nuoria.

Nyt oli paras olla hiljaa.

Pöydän taakse oli ilmestynyt nainen. Eittämättä tämä oli saapunut paikalle jostain niistä ovista, joita paljaalla silmällä ei heti erottanut. Vankan oloiset kiviseinät kätkivät sisäänsä melkoisen määrän pakoreittejä ikävien tilanteiden varalta.

Vaikka Morek oli tuntenut kasvot syntymästään lähtien, painoi hän päänsä virallisessa tilanteessa kuten kaikki muutkin. Vasta saadessaan luvan hän suoristi selkänsä ja astui askeleen lähemmäksi pöytää.

Nainen oli laskenut sille kaksi rasiaa. Ne olivat yhtä yksinkertaisia kuin huone ja kumpainenkin oli kiinni monimutkaisen näköisellä lukkomekanismilla.

Vaivautumatta selittämään mitään enempiä nainen työnsi toisen rasian Morekin ja toisen Vudenin eteen.

”Teidän tehtävänne on viedä rasian sisältä löytyvä pienempi lipas kerrottuun paikkaan. Siellä teitä odottaa provati, jota tarvitsette avataksenne lippaan oikein. Jos se yritetään avata millään muulla tavalla, sen sisäinen sinetti hajoaa ja happo syövyttää viestin. Te ette missään tapauksessa saa antaa sen tapahtua.”

”Entä, jos niin käy?”

Morek sulki silmänsä ja epätoivo pisteli hänen kasvoillaan kuin pakkaneen. Vuden niiskaisi nenäänsä ja Morek saattoi kuvitella sen katseen, jonka nuorukainen heitti häneen. Pelkkä ajatus sai hänet naristelemaan hampaitaan.

Joku oli tiputtanut Thegon lapsena päälleen. Imettäjä ehkä, rauha hänen sielulleen. Kukaan ei voinut syntyessään olla noin typerä.

”Niin ei käy”, nainen vastasi yksinkertaisesti, vaivautumatta uhraamaan poikansa kysymykselle sen enempää aikaa.

”Teidän on saavuttava päämääränne viikon sisään tästä päivästä.”

Kukaan ei kysynyt, mitä viesti koski. Jokainen nuori tiesi, ettei se oikeastaan kuulunut heille. Heidän piti vain viedä rasia oikeaan paikkaan oikeaan aikaan, palata takaisin ja raportoida jollekulle Provatin neuvostosta onnistuneensa. Bakorin tapauksessa se joku oli vakava nainen pöydän takana.

Morek oli odottanut jotain vaativampaa, mutta kävi tämäkin. Mikä tahansa, millä hän vain voi todistaa Provatille olevansa kykenevä siirtymään seuraavalle tasolle. Juostuaan tämänkaltaisia pikkutehtäviä viisi vuotta Morek kävi malttamattomaksi. Hän halusi tehdä sitä, minkä tiesi osaavansa. Ennen kaikkea hän halusi pois tästä käärojen ja kirjahyllyjen ympäröimästä vankilasta.

”Löydätte valmiit ratsut kaupungin uloilmalta kehältä. Odotan teidän lähtevän tänään”, nainen jatkoi ja suoristi selkänsä. Hän nyökkäsi Vudenille ja tämän seuralaiselle, mutta viittasi pienellä eleellä Morekin ja Thegon jäämään.

Kun ovi heidän takanaan sulkeutui, pienen huoneen tunnelma kävi rennommaksi. Nainen pöydän takana katseli heitä lähes suopeasti.

”Mitä täällä on?” Thego kysyi, noukki rasiaa ja pyöritteli sitä käsissään. Morek kurotti nappaamaan esineen veljensä kourista: ”Jos et tuhoaisi sitä ainakaan vielä. Hartain toiveeni on, että yrittäisit olla tuhoamatta ollenkaan, mutta ymmärrän pyyntöni mahdottomuuden.”

”Olet aivan törkeän hauska”, Thego kommentoi, muttei vaatinut rasiaa takaisin. Morek katseli sitä nyt puolestaan. Se ei näyttänyt kovinkaan tärkeältä. Luultavasti se tarkoitti sitä, ettei Morek ollut koskaan pidellyt käsissään mitään tärkeämpää.

”Viesti”, nainen vastasi. ”En tiedä enempää.”

”Luulin, että isä kertoo sinulle kaiken”, Thego huomautti. ”Tai siis, kuninkaan provati kertoo”, hän korjasi nopeasti huomattuaan Morekin suupielien kiristyvän. Morek kuuli naisen naurahtavan.

”Sinulla on outo käsitys hänestä.”

”Johtunee siitä, ettei hän ole koskaan täällä. Näin hänet viimeksi kaksi vuotta sitten”, Thego tokaisi ja kiersi pöydän toiselle puolelle.

”Hänellä on muita velvollisuuksia”, nainen sanoi, nousi ja kohenteli Thegon paidankauluksia kuin kuka tahansa äiti tekisi pojalleen ennen suuria, merkityksellisiä tapahtumia. ”Tärkeitä velvollisuuksia.”

”Isyys on melko tärkeä velvollisuus”, Thego huomautti, mutta nainen nauroi hänen sanoilleen: ”Isyys on hänen velvollisuuksistaan vähäisin. Menkää nyt, ennen kuin luovutatte kaiken kunnian ikätovereillenne.”

Morek kätki rasian taitavasti vaatteensa alle ja katosi kumarrettuaan takaisin portaikkoon. Thego seurasi häntä ylös, sulki kirjahyllyyn kätketyn oven heidän takanaan ja noukki kuin tyhjästä oven eteen jätetyt muonapakkaukset. Hän ojensi toisen repuista Morekille ja ripusti toisen selkäänsä.

Koputus huoneen parioviin sai toisen niistä aukeamaan juuri sen verran, että pienempi ihminen saattoi luikahtaa ulos. Isomman ihmisen piti tunkea, ja Morek ihan tosissaan toivoi, että veli olisi huomannut olevansa mahtumatta, jäänyt huoneen vangiksi ja nääntynyt nälkään. Ikävä kyllä moiset skenaariot harvemmin toteutuivat muualla kuin hänen päässään. Siellä niille oli varattu aivan oma, suloinen lokeronsa, jossa hän vieraili joka kerta veljensä tyhmyydestä kärsittyään.

Siinä, missä Provatin huone oli korea ja kaunis sisältä, oli se ulkoa karu ja käytännöllinen. Bakor oli rakennettu toimittamaan tehtävää, ei vastaamaan aatelin kauneudenkaipuuseen. Pihamaa rakennuksen edessä oli päällystetty kivin ja pihatien kummallakin puolella kohosi tummia, muotoonleikattuja havuja. Raskaiden rauta-aitojen takana odotti maakunnan pääkaupunki, lounaisen Daronin helmi, karuna ja kirveellä veistettynä kuin kahden sodan veteraani. Se oli laaja, se oli matala, ja sen harmaata maisemaa hallitsi jylhänä kalliolla kohoavan sisimmän kaupunginosan korkea, musta muuri.

Vilkaassa kaupungissa hevosen kanssa liikkuminen oli mahdotonta ilman saattuetta. Kojut ja väenpaljous tukkivat kapeat kadut ja keskustorin. Morek ja Thego suuntasivat välittömästi

Provatin nuori kisälli Morek on odottanut tätä mahdollisuutta koko ikänsä. Hänen orastavaa intoaan synkistää määräys lähteä tehtävään veli Thegon kanssa, mutta kun Provati käskee, sen jäsenet eivät kyseenalaista. Yksinkertaiseksi tarkoitettu viestinviejän pesti muuttuu aiottua monimutkaisemmaksi, kun sisarukset joutuvat todistajiksi yllättävälle tapahtumaketjulle. Sattuma tempaa heidät mukaansa maailmaan, jossa ystävistä tulee toistensa vihollisia ja uskollisuus ostetaan pelolla. Ja jotta mikään ei olisi liian helppoa, Morek löytää itsensä kasvotusten etäisenä pysytelleen isänsä kanssa.

Kun vanha kaaos ja uusi järjestys taistelevat uuden maan varjoisilla kujilla, myös Morekin kunnianhimo ja uskollisuus tahtavat peistä keskenään; Sulkakäärme ja salaperäinen mielenkutoja vai Provatin tarjoama varma tulevaisuus?

ISBN: 978-952-80-8855-4

9 789528 088554